

Evropský sociální fond

Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

VYSOKÁ ŠKOLA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE PRAHA

REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Ing. Václav Kupka, CSc. a kol.

PRAHA 2011

Název: Regionální rozvoj

Autor: Ing. Václav Kupka, CSc., Ing. Petr Ponikelský

Studijní opory určené pro studenty kombinované formy studia

Studijní program Regionální rozvoj, obor Management a regionální rozvoj

Studijní opory byly zpracovány v rámci Inovace bakalářského studijního programu v kontextu Boloňského procesu s důrazem na výsledky učení

OPERAČNÍ PROGRAM Praha Adaptabilita registrační číslo CZ.2.17/3.1.00/32599

Tato publikace neprošla redakční jazykovou úpravou

Vydala v elektronické podobě Vysoká škola regionálního rozvoje Praha

Žalanského 68/54

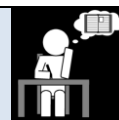
16300 Praha 17

Praha 2011

Obsah

PRŮVODCE STUDIJNÍ OPOROU

1	REGIONÁLNÍ ROZVOJ A REGIONÁLNÍ POLITIKA	6
2	ORGANIZACE A LEGISLATIVA V REGIONÁLNÍM ROZVOJI	9
3	REGIONÁLNÍ ANALÝZA	14
4	STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	22
5	MANAGEMENT REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	30
6	REGIONÁLNÍ ROZVOJ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	38
7	STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	40
8	REGIONÁLNÍ ROZVOJ A KRAJE ČR	52
	LITERATURA	54

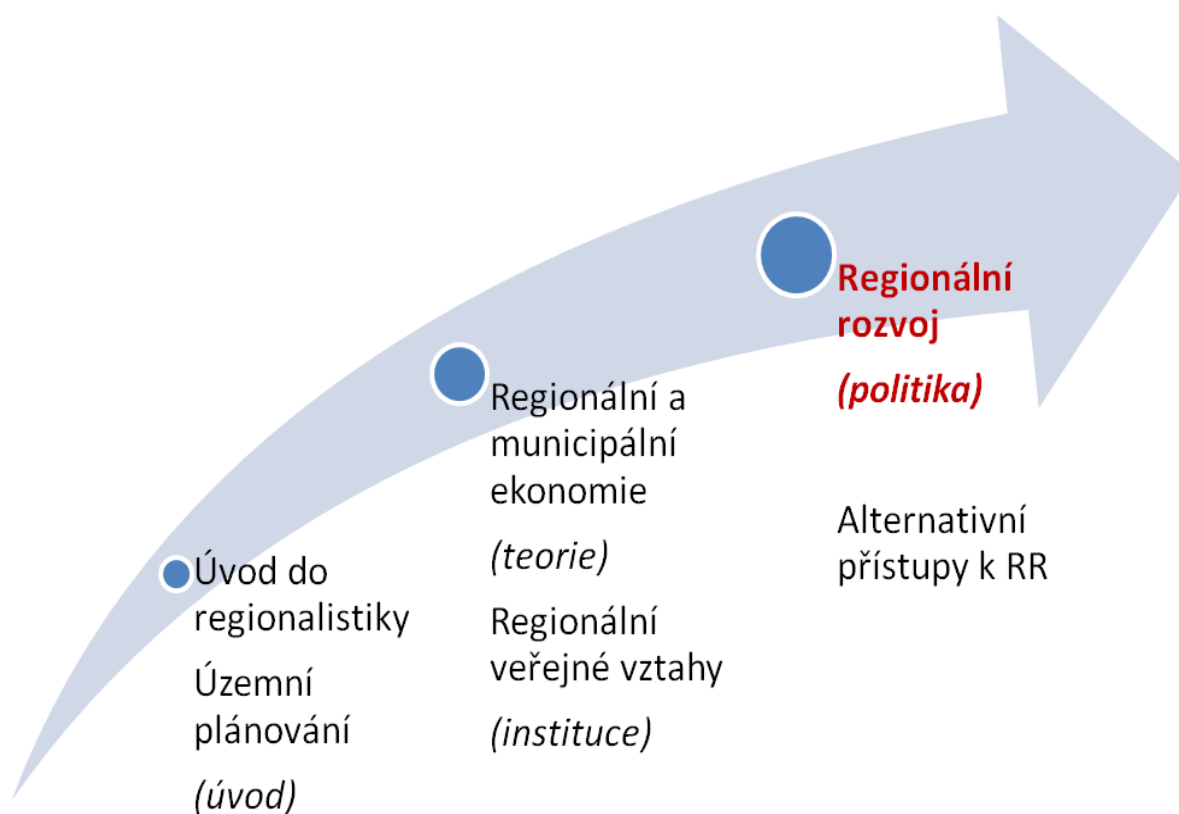

PRŮVODCE STUDIJNÍ OPOROU

PŘEDSTAVENÍ PŘEDMĚTU

*Předmět je **syntézou** předchozích předmětů regionalistiky a zároveň **metodologií** praktické aplikace nabytých znalostí – v analýze, formování a implementaci strategie regionální politiky a implementace programů podpory RR na všech územních úrovních.*

„Červená nit“ regionalistiky

Hlavní témata:

- Regionální rozvoj a regionální politika
- Legislativa a organizace regionálního rozvoje
- Regionální analýza
- Strategie regionálního rozvoje
- Management RR
- RR a územní plánování
- Strukturální politika EU
- Regionální rozvoj a kraje ČR

Odkazy:

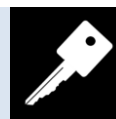
- www.mmr.cz
- www.strukturalni-fondy.cz
- www.czso.cz

1 REGIONÁLNÍ ROZVOJ A REGIONÁLNÍ POLITIKA

Přirozený vývoj regionů a jeho „řízení“

- vývoj v čase; růst x rozvoj
- „ospravedlnění“ růstu (růst obyvatelstva aj.)
- udržitelný rozvoj a limity růstu
- faktory regionálního rozvoje
 - objektivní x subjektivní
 - vnitřní x vnější
- regionální politika a veřejný zájem
- regionální politika a management
- nástroje regionální politiky

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

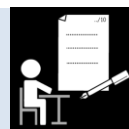
vývoj regionů

faktory regionálního rozvoje

regionální politika

nástroje regionální politiky

POZNÁMKY

2 ORGANIZACE A LEGISLATIVA V REGIONÁLNÍM ROZVOJI

Organizace regionálního rozvoje

- **Regiony** a jejich typologie
- **Instituce** veřejné správy
- vertikální struktura (úroveň obecní, krajská, národní;)
- horizontální struktura (MV, MMR, MF a regionální dimenze odpovědnosti resortních ministerstev)

Legislativa regionálního rozvoje

- **Ústava ČR** (hlava 1, čl. 8; hlava 7. Územní samospráva (čl. 99-105)
- **Zák. č. 128/2000 Sb.**, o obcích
- **Zák. č. 129/2000 Sb.**, o krajích
- **Zák. č. 248/2000 Sb.**, o podpoře regionálního rozvoje
- další zákony

ORGANIZACE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Územní úrovně a institucionální zabezpečení

○ **Základní úrovně v ČR**

- národní (MMR, vláda)
- krajská
- Municipální

○ **Členění dle EUROSTATu**

- NUTS (nomenklaturní jednotky územní statistiky)
- specifická úloha NUTS II

○ **Speciální územní jednotky**

- mikroregiony, DSO
- účelové regiony (CHKO, národní parky, postižené oblasti, apod.)

ZÁKLADNÍ LEGISLATIVA – NÁRODNÍ 1

- Ústava ČR (hlava 1, čl. 8; hlava 7. Územní samospráva (čl. 99-105)
- Zák. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
 - **oblasti podpory** (ekonomika, lidské zdroje, infrastruktura, cestovní ruch, životní prostředí)
 - regiony se soustředěnou podporou státu
 - strategie regionálního rozvoje → státní program regionálního rozvoje → finanční podpora
 - regionální rozvoj a KRAJE
 - regionální rozvoj a OBCE
 - koordinace hospodářské a sociální soudržnosti

ZÁKLADNÍ LEGISLATIVA – NÁRODNÍ 2

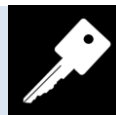
- Zák. č. 128/2000 Sb., o obcích
 - **§ 2, odst. 2** Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem
 - **§ 84, odst. 2, písm. a)** Zastupitelstvu obce je vyhrazeno schvalovat program rozvoj obce

 - Zák. č. 129/2000 Sb., o krajích
 - **§ 1, odst. 4** Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.
 - **§ 35, odst. 2** Zastupitelstvu kraje je vyhrazeno:
 - d)** koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat programy rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění;
 - e)** schvalovat koncepce rozvoje cestovního ruchu na území kraje, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění
-
- a)** předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně

SOUVISEJÍCÍ LEGISLATIVA – EVROPSKÁ (VÝBĚR)

- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti → VŠEOBECNÉ NAŘÍZENÍ
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu
- Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)
- **Rozhodnutí Rady Evropské unie o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost (CSG)**

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

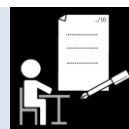
regiony

instituce veřejné správy

vertikální struktura

horizontální struktura

POZNÁMKY

3 REGIONÁLNÍ ANALÝZA

První etapa formování strategie - analýza

- smysl a zaměření regionální analýzy
- problémové okruhy a faktory analýzy
- charakter prvotních informací:
 - data
 - výroky
- zpracování prvotních informací:
 - uspořádání
 - kauzalita
- nástroje analýzy:
 - statistické
 - hodnotící (např. SWOT)
- finanční analýza

ÚROVEŇ OBECNOSTI ANALÝZY V RR

Obsahová podrobnost analýzy je závislá na:

- **časovém vymezení objektu analýzy**
 - strategická úroveň
 - taktická úroveň
 - operativní úroveň
 - **územním vymezení objektu analýzy**
 - národní úroveň
 - krajská úroveň
 - obecní úroveň
-

○ **důležité atributy analýzy**

- srozumitelnost
- ověřitelnost s využitím relevantních dat
- hodnotitelnost

PROCES ZPRACOVÁNÍ - ANALYTICKÁ ČÁST

Cíl:

zmapovat a vyhodnotit stav a vývoj všech klíčových složek rozvoje řešeného území vč.

specifikace příčin

Zaměření:

- socioekonomická analýza
- organizační analýza
- finanční analýza
- analýza vnějších vztahů

PROBLÉMOVÉ OKRUHY ANALÝZY RR

(NA PŘÍKLADU PROGRAMU ROZVOJE OBCE)

○ **Ekonomika**

- soukromá ekonomika (podnikatelské subjekty, zaměstnanost, efektivnost ekonomiky)
- veřejná ekonomika (rozpočet, hospodaření, investiční rozhodování)

○ **Rozvoj lidských zdrojů**

- demografický vývoj
- bydlení
- zázemí pro bydlení / život obyvatel města – fyzické vzhled města, služby
- život města (život ve městě) – kultura, zájmové aktivity, tradice
- školství, zdravotnictví, sociální služby

- společenská situace (kriminalita, sociální integrace, sociální patologie)

PROBLÉMOVÉ OKRUHY ANALÝZY RR

(NA PŘÍKLADU PROGRAMU ROZVOJE OBCE)

○ Infrastruktura

- dopravní dostupnost (místní komunikace, dostupnost ekonomických objektů)
- dopravní obslužnost (hromadná doprava, zajištění potřeb občanů)
- technická infrastruktura (energiovody, vodovody, kanalizace, VO, možnosti úspory energií, ICT)

○ Životní prostředí

- odpadové hospodářství
- zhodnocení kvality složek životního prostředí
- původci znečištění, nápravná opatření
- krajina

○ Cestovní ruch

- atraktivita cestovního ruchu, potenciál cestovního ruchu
- produkty cestovního ruchu, aktivity cestovního ruchu
- materiálně-technická základna (základní a doplňkové služby)
- turistická informační infrastruktura, marketing v cestovním ruchu

PROCES ZPRACOVÁNÍ – SWOT ANALÝZA 1

- **S – Strengths** (silné stránky) – rozvojově jednoznačně pozitivní a současně aktivní jevy a trendy vývoje v dané věcně a územně vymezené oblasti.
- **W – Weaknesses** (slabé stránky) – rozvojově negativní a současně aktivně působící jevy a trendy vývoje v dané věcně a územně vymezené oblasti.
- **O – Opportunities** (modifikace Options - možnosti) – vnitřní rezervy a nevyužitý rozvojový potenciál dané věcně a územně vymezené oblasti, vnější příležitosti rozvoje území (v klasickém pojetí představují příležitosti – opportunities– pouze vnější rozvojové možnosti, rezervy, pozitivní okolnosti, které nelze působením analyzovaného subjektu ovlivnit ani aktivizovat).
- **T – Threats** (hrozby) – dosud neaktivní vnitřní věcná a územní rizika, která potenciálně mohou ohrozit rozvoj území, vnější možné hrozby (v původní verzi SWOT analýzy představují hrozby pouze vnější ohrožení, které není analyzovaný subjekt schopen odvrátit či ovlivnit vlastními silami a prostředky)

PROCES ZPRACOVÁNÍ – SWOT ANALÝZA 2

Východiska pro koncepčních výstupy SWOT analýzy:

- **SO (maxi - maxi) strategie** → orientace na společné využití silných stránek a příležitostí (ideální dynamická rozvojová strategie s pozitivními socioekonomickými dopady)
- **WO (mini-maxi) strategie** → aktivizace potenciálu a rozvojových rezerv, hledání nových rozvojových impulsů s cílem překonat rozvojové problémy regionu a nastartovat nový rozvojový směr (strategie zastavení stagnace a realizace dosud nevyužívaných možností)
- **ST (maxi-mini) strategie** → maximalizace pozitivních rozvojových efektů stávajícího realizovaného potenciálu, aktivní prevence před předvídatelnými riziky
- **WT (mini-mini) strategie** → stabilizace rozvoje území, řešení nepříznivých rozvojových podmínek, žádný nebo pouze minimální progres

FINANČNÍ ANALÝZA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

→ VÝBĚR UKAZATELŮ, DATOVÉ ZDROJE

Výběr ukazatelů (parametry):

- srozumitelnost, jednoduchost s věcnou přesností
- jednoznačnost,
- účelnost, významnost – účel zpracování analýzy, očekávání
- informační efektivnost – analýza relevantních dat

Podklady, datové a informační zdroje:

- výkazy rozpočtového hospodaření
- účetní výkazy obce (rozvaha, výkaz zisků a ztrát)
- soupis majetku obce
- rozpočtový výhled

FINANČNÍ ANALÝZA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

→ OBLASTI FINANČNÍ ANALÝZY OBCE

Výběr oblastí finanční analýzy:

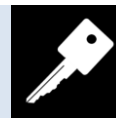
- **rentabilita** – návratnost, zhodnocení vynaložených prostředků;
- **zadluženost** – splátky a dluhová služby (dluh celkem – stav a vývoj, přepočtená zadluženost, např. na 1 obyvatele → poměrové ukazatele jsou nezbytné pro porovnávání;
- **likvidita** – schopnost transformace majetku na platební prostředek (peníze), resp. schopnost splácet krátkodobé závazky. Typy likvidity:
 - **okamžitá, peněžní likvidita** – doporučená hodnota = 0,2 (peněžní prostředky)
 - **pohotová likvidita** – doporučená hodnota = 1 (peněžní prostředky + pohledávky)
 - **běžná likvidita** – celková schopnost dostát svým závazkům
- **financování** – více zdrojové financování, struktura veřejného rozpočtu

FINANČNÍ ANALÝZA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

→ POSTUP ZPRACOVÁNÍ

- **analýza příjmů a výdajů** (dle struktury rozpočtu)
 - sledování vývoje jednotlivých rozpočtových položek,
 - identifikace příčin případných výkyvů;
- **zpracování finančních ukazatelů** – zadluženost, likvidita, rentabilita, aktivita, soběstačnost (výběr ukazatele dle konkrétního zadání);
- **odhad výše rozvojových prostředků** – tzn. prostředků na vlastní aktivity v oblasti regionálního rozvoje → meziroční extrémy, neexistující metodika
- **analytický souhrn, doporučení**

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

analýza v regionálním rozvoji

rentabilita

zadluženost

likvidita

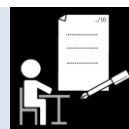
SO strategie

WO strategie

ST strategie

WT strategie

POZNÁMKY

4 STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Fáze přípravy strategie:

- **struktura** návrhové části
- **časový horizont** (strategické, taktické, operativní cíle)
- **aktéři** a jejich role
- **projednání** a schválení strategie

Fáze implementace strategie:

- **zabezpečení** strategie:
 - zdroje a motivace
 - organizace a management
 - monitoring a kontrola
- **vyhodnocení** strategie:
 - dosažení cílů
 - hospodárnost a efektivnost

KONCEPČNÍ DOKUMENTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

- Strategie regionálního rozvoje
- Strategie hospodářského růstu
- Strategie udržitelného rozvoje
- Národní rozvojový plán
- Národní strategický referenční rámec
- Tematické operační programy (8)
- Regionální operační programy (7)
- Programy rozvoje krajů
- Programy rozvoje obcí

Regionální rozvoj

- Integrovaný plán rozvoje města
- Program rozvoje venkova

REGIONÁLNÍ ROZVOJ - NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část programu rozvoje

- identifikace hlavních rozvojových faktorů
- formulace a specifikace cílů regionálního rozvoje
- stanovení priorit regionálního rozvoje
- definování postupu naplňování stanovených cílů

AKTÉŘI REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

VEŘEJNÁ SPRÁVA

- orgány veřejné správy působí v případě regionálního rozvoje (dle územní a hierarchické úrovně) v roli zadavatel, organizátora, prostředníka zájmů veřejnosti, koordinátora a realizátora regionálního rozvoje

SOUKROMÝ SEKTOR

- reprezentovaný podnikatelskými subjekty, působí v na poli regionálního rozvoje jako akcelérátor ekonomického růstu, zdroj ekonomické prosperity a zaměstnanosti

VEŘEJNOST

- předkládá rozvojové náměty, vznáší připomínky, podílí se na regionálním rozvoji využíváním prvků přímé demokracie

AKTÉŘI REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

NEZISKOVÝ SEKTOR

- zastoupený nadacemi, obecně prospěšnými společnostmi, občanskými sdruženími, spolky

Regionální rozvoj

- oblasti působnosti: zdravotních, sociálních, kulturních, společenských, obecně prospěšných a charitativních. Zajišťují též činnosti, které jsou pro podnikatele ekonomicky neefektivní a veřejný sektor je nestačí nebo nechce pokrýt
- v oblasti regionálního rozvoje vystupují zejména v roli organizátorů občanského života, volnočasových, sportovních, kulturních a společenských aktivit. Významné jsou aktivity
- práce s mládeží

ROZVOJOVÉ FAKTORY

Finance

- rozpočet obce, hospodaření s majetkem obce
- úroveň ekonomické soběstačnosti obce
(RUD – rozpočtové určení daní)
- dotační politika (zaměření, podporované aktivity, okruhy příjemců, dotační podmínky, kvalita soutěže)
- Strukturální fondy (podmínky čerpání, zaměření podpor, finanční alokace, řízení operačních programů)

NEGATIVNÍ

(problémy, bariéry, limity)

Finance

- rozpočet obce, hospodaření s majetkem obce
- úroveň ekonomické soběstačnosti obce
(RUD – rozpočtové určení daní)
- dotační politika (zaměření, podporované aktivity, okruhy příjemců, dotační podmínky, kvalita soutěže)
- Strukturální fondy (podmínky čerpání, zaměření podpor, finanční alokace, řízení operačních programů)

ROZVOJOVÉ FAKTORY

Personální zabezpečení rozvoje

- personální kapacita
- kvalifikační a kvalitativní úroveň pracovníků rozvoje
- manažerské schopnosti představitelů samospráv
- úroveň řízení výkonné složky rozvoje
- motivace

Funkce území

- v území je zřejmá dominantní funkce
(např. Český ráj → cestovní ruch)
- území vykazuje více možných klíčových funkcí
(např. podmínky pro rozvoj cestovního ruchu i podnikání ve spotřebním průmyslu)
- vývoj funkcí v závislosti na nových podmínkách
(proces suburbanizace a satelitní bydlení)
- nejasné funkční vymezení

ROZVOJOVÉ FAKTORY

Územní limity

- energovody (ochranná pásma)
- dopravní infrastruktura (ochranná pásma)
- území se zvýšenou ochranou životního prostředí (CHKO, NATURA2000)

Územně-plánovací limity

- funkční vymezení území

Pozn.: územní plánování a regionální rozvoj

→ vzájemný vztah, vliv na procesy v území, legislativní zabezpečení

ROZVOJOVÉ FAKTORY

Komunikace s veřejností

- informace (dostatečnost, kvalita, včasnost, relevantnost; metody informování – rozhlas, internet, tištěné médium, apod.)
- komunikace (zjišťování zpětných vazeb na informace, získávání názorů veřejnosti) – nastavení komunikačních nástrojů (setkávání s občany, e-mailová adresa, telefonická linka, webová diskuse, terénní šetření – výzkumy – ankety, dotazníky, řízené rozhovory, apod.)
- úroveň zpracování a respekt k názorům veřejnosti

Přírodní a klimatické podmínky

- záplavová území
- horská území – problematická dopravní dostupnost
- přírodní atraktivita (bydlení, druhé bydlení, rekreace, cestovní ruch)
- globální změna klimatu (???)

ROZVOJOVÉ FAKTORY

Externality

- pozitivní
- negativní

Rozvojový potenciál

- kulturně-historický
- přírodní
- ekonomický

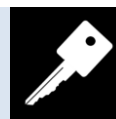
Regionální rozvoj

- lidský

Invence, nové rozvojové impulsy (inovace)

- aktivita obce a občanů obce → nové nápady, akce, činnosti (rozvoj podnikání, občanské vybavenosti, turistických atraktivit, apod.) → VP-náměstí, továrna-Babylon, továrna-lofty

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

příprava strategie

zabezpečení strategie

vyhodnocení strategie

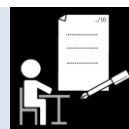
externality

rozvojový potenciál

personální zabezpečení rozvoje

funkce území

POZNÁMKY

5 MANAGEMENT REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Politika tvoří obsah řízení regionálního rozvoje, management zajišťuje jeho fungování

- manažerské funkce:
 - sekvenční
 - průběžné
- prvky rozhodovacího procesu (cíle, kriteria aj.)
- dilema rozhodování:
 - konkurenční cíle
 - náklady x výnosy
- atributy implementace
- praktická úskalí

ROZHODOVÁNÍ V OBLASTI REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

MANAŽERSKÉ FUNKCE

- SEKVENČNÍ (postupné, posloupné funkce)
 - plánování
 - organizování
 - personální politika
 - vedení lidí
 - kontrola
- PRŮBĚŽNÉ
 - analýza
 - rozhodování
 - komunikace

PROCES ROZHODOVÁNÍ

Proces rozhodování

= proces řešení rozhodovacích problémů

problém s více než jednou variantou řešení

proces volby = hlavní prvek rozhodování

Struktura rozhodovacího procesu

- identifikace problému
- analýza a formulace problému
- stanovení kritérií hodnocení
- tvorba variant
- stanovení důsledků rozhodovacích variant
- výběr varianty
- realizace
- kontrola výsledku

PROCES ROZHODOVÁNÍ

Základní prvky rozhodovacího procesu

○ cíl rozhodování

- hierarchie cílů v regionálním plánování
- možný odlišný charakter cílů – číselné vyjádření (kvantitativní cíle), slovní popis (kvalitativní cíle)

○ kritéria hodnocení

- nástroj pro posouzení výhodnosti jednotlivých variant
- kvantitativní kritéria (nákladový vs. výnosový typ)
- kvalitativní kritéria

○ subjekt rozhodování

- individuální (jednotlivec)

- kolektivní (skupina lidí)

PROCES ROZHODOVÁNÍ

Základní prvky rozhodovacího procesu

○ objekt rozhodování

- oblast, které se rozhodování týká
 - a) prostorově vymezená oblast - území
 - b) tematicky vymezená oblast

○ externí faktory

- neovlivnitelná rizika (nutné predikce případně scénář)
- nové příležitosti
- **ROZHODOVÁNÍ ZA JISTOTY (víme, co nastane)**
- **ROZHODOVÁNÍ ZA RIZIKA (známe situace, které mohou nastat)**
- **ROZHODOVÁNÍ ZA NEJISTOTY (nemáme žádné relevantní informace)**

KRITÉRIA HODNOCENÍ

Vlastnosti kritérií hodnocení

○ úplnost

- snaha o hodnocení všech potenciálně zasažených oblastí
- např. dopady ekonomické, společenské, environmentální

○ operacionalita

- smysluplnost kritéria
- srozumitelnost kritéria
- jednoznačnost kritéria

Regionální rozvoj

- měřitelnost kritéria (kvantitativní vs. kvalitativní kritérium)

○ rozsah souboru kritérií

- snaha o minimalizaci počtu kritérií (zjednodušení hodnocení)
- neredundance jednotlivých kritérií

AKTUÁLNÍ PROBLÉMY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Management regionálního rozvoje

- problematické personální zajištění
 - kvalifikace (volení představitelé, úředníci)
 - absence koncepčního, systémového přístupu
- motivace aktérů RR
- práce s veřejností

FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

- podíl na přípravě, realizaci a kontrole regionálního rozvoje
- podíl na financování regionálního rozvoje

Skupiny zdrojů financování regionálního rozvoje

- rozpočtové příjmy (zdroj veřejný)
- prostředky partnerů rozvoje obcí (zdroj soukromý)

Rozpočtové příjmy

- daňové
- nedaňové

- kapitálové
- dotace

FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Rozpočtové výdaje

- **mandatorní** – závazné nutné výdaje dané legislativními předpisy, které veřejný rozpočet musí vždy realizovat
- **quasi mandatorní** – výdaje, které ÚSC musí realizovat z podstaty své existence (např. mzdy pracovníků úřadu)
- **nemandatorní** – nepovinné → **ROZVOJOVÉ**

Prostředky partnerů rozvoje obce

- **podnikatelské subjekty** - PPP projekty, vytváření zázemí pro pracovníky, investice do zkvalitnění vlastního majetku, apod.
- **neziskové organizace (NNO)** – vlastní činnost a akce pro členy a veřejnost
- **prostředky občanů** – zvelebování vlastního majetku, lokální patriotismus, posilování soudržnosti obyvatel s obcí
- **sdužování prostředků** – DSO, zájmové sdružení právnických osob

IMPLEMENTAČNÍ ATRIBUTY

- **odpovědnost** (konkrétní určení, důsledky)
- **náklady vs. přínosy** (investiční, provozní; peněžní vs. nepeněžní) → efektivnost aktivity (ekonomická vs. společenská)
- **zdroje** (realizační zdroje – finanční, personální, technické)
- **termíny** (stanovení závazných termínů pro plnění rozvojových aktivit)
- **partnerství** (vzájemně vyvážené)

HLAVNÍ PROBLÉMY IMPLEMENTACE RR

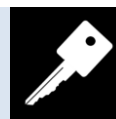
- obtížná koordinace

Regionální rozvoj

- úroveň odpovědnosti
- nedostatečně rozvinuté partnerství v RR
- nízká úroveň motivace všech aktérů RR
- omezené realizační zdroje
- samosprávnost vs. ekonomická nesoběstačnost územních samosprávných celků

řešení problémů = úloha managementu RR

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

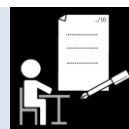

politika regionálního rozvoje

management regionálního rozvoje

manažerské funkce

POZNÁMKY

6 REGIONÁLNÍ ROZVOJ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

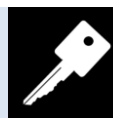
Vymezení pojmů a jejich vztah

- Regionální rozvoj...
...**strategie** udržitelného využití potenciálu
- Územní plánování...
...**nástroj** účelného uspořádání prostoru

Územně plánovací legislativa a dokumenty

- **Zákon o územním plánování a stavebním řádu**
- **Politika** územního rozvoje (vláda)
- **Zásady** územního rozvoje (kraj)
- Územní **plán**, regulační plán (obec)
- **Zákon** 100/2001 Sb. (ekologický audit)

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

územní plánování

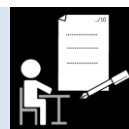
politika územního rozvoje

zásady územního rozvoje

územní plán

účelné uspořádání prostoru

POZNÁMKY

7 STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Historie Evropské unie

- **Geneze** evropské integrace (politická a ekonomická)
- **Rozšiřování** a regionální politika
- **Sjednávání**, strukturální politika a EMU

Rozhodnutí Rady Evropské unie o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost (CSG)

Aktuální cíle a nástroje regionální politiky

- **Cíle** a principy
- **Fondy** (regionálního rozvoje, sociální, soudržnosti aj)
- Operační **programy** (tematické, regionální aj.)
- Dilemata a praktická úskalí

FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE STRUKTURÁLNÍ FONDY 2007-2013 VÝCHODISKA PROGRAMOVACÍHO OBDOBÍ 2007 - 2013

- A. Základní evropské dokumenty (nařízení orgánů EU - Všeobecné, ERDF, ESF, Strategické obecné zásady společenství, Lisabonská strategie, apod.)
- B. Závazné národní dokumenty (SHR, SUR, SRR, NPR → NRP, NSRR → OP)

TÉMATICKÉ OPERAČNÍ PROGRAMY

- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Doprava

- Integrovaný operační program
- Operační program Technická pomoc

OP PODNIKÁNÍ A INOVACE

Řídící orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

Zprostředkující subjekt: CzechInvest, CzechTrade, ČEA, ČMZRB

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ERDF

Alokace na celé období: SF – 3,041 mld. EUR

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 – Vznik firem

Prioritní osa 2 – Rozvoj firem

Prioritní osa 3 – Efektivní energie

Prioritní osa 4 – Inovace

Prioritní osa 5 – Prostředí pro podnikání a inovace

Prioritní osa 6 – Služby pro rozvoj podnikání

Prioritní osa 7 – Technická pomoc

OP VÝZKUM A VÝVOJ PRO INOVACE

Řídící orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zprostředkující subjekt: MŠMT (přímo řízené organizace), CzechInvest

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ERDF

Alokace na celé období: SF – 2,070 mld. EUR

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 - Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje

Prioritní osa 2 - Rozvoj kapacit pro spolupráci veřejného sektoru se soukromým ve výzkumu a vývoji

Prioritní osa 3 - Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

OP LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST

Řídící orgán: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zprostředkující subjekt: MPSV, MV ČR, kraje

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ESF

Alokace na celé období: SF – 1,814 mld. EUR

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 - Adaptabilita

Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce

Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby

Prioritní osa 5 - Mezinárodní spolupráce

Prioritní osa 6 - Technická pomoc

OP VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

Řídící orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zprostředkující subjekt: MŠMT (přímo řízená organizace), kraje

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ESF

Alokace na celé období: SF – 1,811 mld. EUR

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 - Počáteční vzdělávání

Prioritní osa 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Prioritní osa 3 - Další vzdělávání

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Řídící orgán: Ministerstvo životního prostředí České republiky

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ERDF, FS

Alokace na celé období: SF – 4,917 mld. EUR

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Prioritní osa 2 - Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Prioritní osa 3 - Udržitelné využívání zdrojů energie

Prioritní osa 4 - Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Prioritní osa 5 - Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Prioritní osa 6 - Zlepšování stavu přírody a krajiny

Prioritní osa 7 - Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Prioritní osa 8 - Technická pomoc financovaná z FS

Prioritní osa 9 - Technická pomoc financovaná z ERDF

OP DOPRAVA

Řídící orgán: Ministerstvo dopravy České republiky

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ERDF, FS

Alokace na celé období: SF – 5,759 mld. EUR

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 - Modernizace železniční sítě TEN-T

Prioritní osa 2 - Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T

Prioritní osa 3 - Modernizace železniční sítě mimo sítě TEN-T

Prioritní osa 4 - Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T

Prioritní osa 5 - Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze

Prioritní osa 6 - Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy

Prioritní osa 7 a 8 – Technická pomoc

INTEGROVANÝ OP

Řídící orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky

Zprostředkující subjekt: CRR, MV ČR, MPSV, MK, MZdr.

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ERDF

Alokace na celé období: SF – 1,553 mld. EUR

Schválen vládou ČR 28.2.2007

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy

Prioritní osa 2 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb

Prioritní osa 3 – Národní podpora územního rozvoje

Prioritní osa 4 – Technická pomoc

PŘESHraniční spolupráce

- ČR – Bavorsko (JČ, Plz., KV)
- ČR – Sasko (KV, Ústecký, LK)
- ČR – Rakousko (JČ, Vys., JM)
- ČR – SR (MSK, ZL, JM)
- ČR – Polsko (LK, KH, PCE, OLK, MSK)

OP NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Národní koordinátor: Ministerstvo pro místní rozvoj

Priorita 1 – Usnadňování/umožňování inovace ve Střední Evropě

Priorita 2 – Zlepšování dostupnosti Střední Evropy a v rámci ní

Priorita 3 – Odpovědné užívání životního prostředí

Priorita 4 – Větší konkurenceschopnost a atraktivnost měst a regionů

Priorita 5 – Technická pomoc

OP Mezuregionální spolupráce

INTERREG IVC

Národní koordinátor: Ministerstvo pro místní rozvoj

Pokračování programu INTERREG IIIC

Zaměření:

Lisabonská strategie → (inovace, znalostní ekonomika)

Další cíle → (ochrana životního prostředí, ochrana před riziky)

ROP SEVEROVÝCHOD

Řídící orgán: Regionální rada regionu soudržnosti NUTS II

Severovýchod

Prováděcí dokument: ANO

Operační manuál (manuál implementace): ANO

Financování: ERDF

Alokace na celé období: SF – 0,656 mld. EUR

tj. cca 19 mld. Kč / 7 let

Prioritní osy OP:

Prioritní osa 1 - Rozvoj dopravní infrastruktury

Prioritní osa 2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí

Prioritní osa 3 - Cestovní ruch

Prioritní osa 4 - Rozvoj podnikatelského prostředí

Prioritní osa 5 - Technická asistence

PO 1 – ROZVOJ DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY

- Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury**
 - modernizace, rekonstrukce a výstavba silnic II. a III. třídy**
 - bezpečnost silničního provozu, vlivy na životní prostředí**

- Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území
 - infrastruktura pro veřejnou dopravu, IDS, ekologizace
 - obnova vozového parku drážních vozidel
 - infrastruktura pro cyklistickou dopravu
- Rozvoj veřejných mezinárodních letišť
 - letištní infrastruktura
 - dopravní napojení letiště
 - podmínky leteckého provozu vč. zajištění bezpečnosti

PO 2 – ROZVOJ MĚSTSKÝCH A VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

- Rozvoj regionálních center
 - regenerace urbánních brownfields (ne pro účely zpracovatelského průmyslu)
 - revitalizace městského prostředí (památky, jiné objekty)
 - infrastruktura pro volnočasové aktivity (sportu, kultura)
 - Infrastruktura, zázemí a vybavení veřejných služeb (zdravotnictví, sociální péče, sociální integrace, školství)
 - strategické plány, komunitní plánování, Agenda 21

Typ podpory - IPRM = ANO

Příjemci = města nad 50000 obyv.: Liberec, Hradec Králové, Pardubice

- Rozvoj měst

Příjemci = města nad 5000 obyv.: LK-14, KHK-21, PK-16 (celkem 51)

Typ podpory – individuální projekty → min. 5 mil. Kč / projekt

- Rozvoj venkova

- podpora integrovaného přístupu k rozvoji venkova (vč. ESF)

Typ podpory - individuální projekty → min. 1 mil. Kč / projekt

- grantová schémata (ZS – kraj) → max. 1 mil. Kč/projekt

PO 3 – CESTOVNÍ RUCH

- Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR
 - základní infrastruktura – modernizace, zvyšování kapacit
 - doprovodná infrastruktura – obnova a rozvoj
 - kulturně-historické a jiné památky – revitalizace pro CR
 - dostupnost turistických atraktivit (místní komunikace, parkoviště)

- tvorba produktů CR a propagace
- **Marketing a koordinační aktivity v oblasti CR**
- zpracování analytických a koncepčních materiálů CR
- vznik a činnost organizací v CR, partnerství v CR
- marketingová podpora CR
- budování a rozvoj informačních systémů
- marketingová podpora produktů a programů CR

PO 4 – ROZVOJ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ

- **Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání**
- revitalizace brownfields pro podnikání
- dopravní a technická infrastruktura průmyslových zón vč. menších podnikatelských areálů (do 5 ha)

Typ podpory: individuální projekt → min. 5 mil Kč / projekt

Příjemci – obce, organizace zřizované obcemi

- **Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu**
- MTZ pro firmy, školy... pro zaškolování absolventů – příprava na praxi
- příprava a realizace inovačních strategií a pilotních inovativních projektů

Příjemce: kraj, organizace zřizované krajem, střední školy (NE obce)

PO 5 – TECHNICKÁ POMOC

- **Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP**

Příjemce: ŘO ROP

- **Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II - Severovýchod**
- konzultační, poradenské služby, konzultace projektů
- vzdělávací programy

Příjemci: ŘO ROP, zprostředkující subjekty (kraje)

FINANČNÍ PLÁN – SOUHRN 2007-2013

Název priority	Podíl na alokaci	EU (mil. EUR)
Rozvoj dopravní infrastruktury	37,00 %	
<i>1.1 - regionál.silniční dopr. infrastr.</i>	<i>65,00%</i>	243
<i>1.2 - dopravní obslužnost území</i>	<i>35,00%</i>	
<i>1.3 - veřejná mezinárodní letiště</i>	<i>5,00 %</i>	
Rozvoj městských a venkov.obl.	34,00 %	
<i>2.1 - rozvoje regionálních center</i>	<i>23,00%</i>	223
<i>2.2 - rozvoj měst</i>	<i>57,00%</i>	
<i>2.3 - rozvoj venkova</i>	<i>20,00%</i>	
Cestovní ruch		
3.1 - základní a doprovodná infrastr.	22,00 %	
	92,00%	144
3.2 - marketing, koordinace	8,00%	
Rozvoj podnikatelského prostředí		
4.1 - infrastruktura pro podnikání	4,00 %	
4.2 - rozvoj spolupráce firem se SŠ...	85,00%	26
	15,00%	
Technická pomoc	3,00 %	20

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 1

OSA I – Zlepšování konkurenceschopnosti

zemědělství a lesnictví

zvyšování hosp.hodnoty lesa, lesnická technika, vývoj nových technologií, lesnická infrastruktura, poradenské služby

OSA II – Zlepšování životního prostředí a

krajiny

Zlepšování druhové skladby lesa, obnova lesního potenciálu po kalamitách, preventivní opatření, neproduktivní investice v lesích (usměrňování návštěvnosti lesa, apod.)

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 2

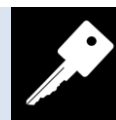
OSA III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

- **Tvorba pracovních příležitostí**
- **Podmínky růstu a kvality života na venkově**
- **Vzdělávání**

OSA IV – Leader

- **Místní akční skupiny**
- **Realizace místní rozvojové strategie**
- **Realizace projektů spolupráce**

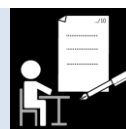
SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV K ZAPAMATOVÁNÍ

geneze evropské integrace EU:

- rozšiřování
- sjednocování
- fondy
- operační programy

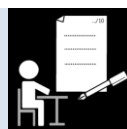
POZNÁMKY

8 REGIONÁLNÍ ROZVOJ A KRAJE ČR

- Charakteristika krajů ČR
 - diversita
 - disparita
- Příčinné souvislosti charakteristik krajů
- Komparativní analýza krajů
 - Ústecký a Moravskoslezský
 - Jihočeský a Olomoucký
 - Karlovarský a Zlínský
 - Plzeňský a Liberecký
 - Hradecký a Jihomoravský
 - Vysočina a Pardubický
 - Středočeský a Praha

POZNÁMKY

LITERATURA

- PONIČELSKÝ, P., KOŠTEJNOVÁ, Z. *Úvod do regionalistiky*. Praha: VŠRR, 2007.
- Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*.
- KUPKA, V. *Regionální a municipální ekonomie*, VŠRR, 2012.
- PONIČELSKÝ a kol. *Organizace regionálního rozvoje*. Praha: VŠRR, 2011.

Legislativa

- **Ústava ČR** (hlava 1, čl. 8; hlava 7. Územní samospráva (čl. 99-105)
- **Zák. č. 128/2000 Sb.**, o obcích
- **Zák. č. 129/2000 Sb.**, o krajích
- **Zák. č. 248/2000 Sb.**, o podpoře regionálního rozvoje
- další zákony